

ТЕНДЕНЦІ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Торопова Д.Д., асп.

Науковий керівник – д-р екон. наук, доц. **В.О. Овчиннікова**
Український державний університет залізничного транспорту

Останні роки світова туристична галузь характеризується позитивною динамікою приросту обсягу наданих послуг. Відтак якщо у 2013 р. кількість іноземних туристів складала 1,087 млрд осіб, а у 2016 р. – 1,272 млрд осіб, то у 2019 р. – 1,5 млрд осіб. Відтак у 2019 р. туристичне лідерство отримала Франція, яку відвідали 82,7 млн туристів, на другому місці – США (76,4 млн осіб), на третьому – Іспанія (75,3 млн осіб), на четвертому – Китай (59,2 млн осіб) і на п'ятому – Італія (52,3 млн осіб). За даними Всесвітньої туристичної організації до 2030 р. кількість іноземних туристичних поїздок має досягти 1,8 млрд, що дозволить туристичній галузі стати лідером за обсягом світового експорту послуг серед інших галузей [1]. Зокрема у 2020 р. очікувалося зростання туристичного потоку на 3-4 %. Однак, поширення пандемії і закриття кордонів для іноземних громадян призвело до скорочення кількості туристів. Лише за січень-травень 2020 р. туристичний потік скоротився майже на 300 млн осіб або на 56 % порівняно з аналогічним періодом 2019 р., фінансові втрати склали близько 320 млрд дол., що в три рази більше, ніж втрати туристичної галузі від глобальної економічної кризи 2009 р. [2].

Наразі світова туристична галузь генерує понад 10 % ВВП або 8,8 трлн дол. У свою чергу, в Україні потенціал туристичної індустрії повноцінно не використовується, її вклад у національний ВВП досягає близько 2 % (у 2017 р. значення показника оцінили в 39,6 млрд грн або 1,5 % ВВП). У значній мірі це зумовлено низьким рівнем туристичної привабливості України. У глобальному рейтингу туристичної конкурентоспроможності 2019 р. Україна посіла 78-е місце серед 140 країн світу, покращивши позиції порівняно з 2018 р. і піднявшись у рейтингу на десять сходинок [3]. Україна опинилася поряд з такими міжнародними центрами відпочинку як Ямайка, Шрі-Ланка, Вірменія, Казахстан, Намібія. Лідерами рейтингу стали Іспанія, Франція, Німеччина та Японія. Найкращими позиціями України, які слід розглядати як її конкурентні переваги на ринку туристичних послуг, є «Здоров'я і гігієна» (11), «Цінова конкурентоспроможність» (19), «Людські ресурси і ринок праці» (48), «Культурні ресурси та ділові подорожі» і «Міжнародна відкритість» (55). До найнижчих позицій у

розрізі субіндексів рейтингу слід віднести: «Природні ресурси» (116), «Екологічна стійкість» (114), «Безпека і захист» (107), «Бізнес-середовище» (103), «Пріоритетність подорожей і туризму» (92).

Для туристичної галузі України останніх років характерне незначне зростання потоку туристів. У 2013 р. країну відвідали 12,4 млн осіб, у 2016 р. – 13,3 млн осіб, а у 2019 р. – 13,6 млн осіб. До топ-10 країн, що найчастіше відвідують Україну, ввійшли: Молдова (у першому півріччі 2019 р. 1,8 млн осіб відвідали країну), Білорусь (909,6 тис. осіб), Росія (623,6 тис. осіб), Польща (513,5 тис. осіб), Угорщина (417,3 тис. осіб), Румунія (353,7 тис. осіб), Словаччина (127,7 тис. осіб), Туреччина (125,8 тис. осіб), Ізраїль (121,0 тис. осіб), Німеччина (115,9 тис. осіб) [4]. При цьому найбільш цікавими для туристів є такі пам'ятки України як Софійський собор, Києво-Печерська лавра, Кам'янець-Подільська фортеця, Приморський бульвар в Одесі, Вєрвольф під Вінницею, Львіварня (Львів), Замок Паланок у Мукачево, Майдан Незалежності у Києві та ін..

Аналізуючи сучасний стан розвитку туристичної галузі України, слід зазначити, що серед основних причин низької популярності країни серед туристів є: політична нестабільність і протікання воєнного конфлікту на Сході України, що позиціонує країну як небезпечну для відвідування зону; низька якість супутніх туристичних послуг; критичний стан інфраструктури, зокрема автомобільних доріг; складнощі в отриманні туристичних віз іноземними громадянами, пов'язані зокрема зі значною кількістю документів, що потребують заповнення тощо. З огляду на це державі варто зосередити увагу на подоланні наявних деструктив розвитку туристичної галузі, зокрема забезпечити популяризацію України як туристичної дестинації та формування її позитивного іміджу серед туристів, забезпечити розвиток як традиційних, так і освоєння нових туристичних напрямів, активізувати процеси розбудови локальної туристично-інформаційної інфраструктури в країні, розширити міжнародне співробітництво України і покращити її бізнес-рейтинг, сформувати високі стандарти у супутніх для туристичної сфери галузях, у т.ч. готельного розміщення, ресторанного, транспортного, екскурсійного обслуговування тощо.

Інформаційні джерела:

1. Самые популярные страны 2019 года: рейтинг мест, которые должен посетить каждый. *lifestyle.24tv.ua: веб-сайт*. URL: https://lifestyle.24tv.ua/ru/populjarnye_strany_evropy_mira_2019_rejting_stran_kot_orye_stoit_posetit_n1246473 (дата обращения: 12.09.2020).

2. Из-за пандемии COVID-19 мировой туризм потерял 320 млрд долларов – ООН. *unn.com.ua: веб-сайт*. URL:

<https://www.unn.com.ua/ru/news/1883061-cherez-pandemiyu-svitoviy-turizm-vtrativ-320-mlrd-dolar-iv-oon> (дата обращения: 15.09.2020).

3. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. Travel and Tourism at a Tipping Point. *The World Economic Forum*. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf (last accessed: 15.09.2020)

4. В зоні особливого тяжіння. Завдяки чому зростає кількість іноземних туристів в Україні. *Новини бізнесу: веб-сайт*. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/markets/inozemny-turizm-ukrajina-pidnyalasya-v-reytingu-turistichnoji-privablivosti-novini-ukrajini-50047420.html> (дата звернення: 18.09.2020).

ЯКІСТЬ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Турчина С.Г., канд. екон. наук, доц.,
Воловик А.С., гр. ЗПУА 1901 м
Сумський національний аграрний університет

Трансформація системи охорони здоров'я, яка нині активно впроваджується МОЗ України, передбачає доступність якісних медичних послуг для всіх громадян [1].

Актуалізується ця проблема і тим, що якість життя населення залежить саме від якості та ефективності діяльності медичних закладів у питанні надання медичних послуг, від доступності на всіх рівнях медичної допомоги: як у свого сімейного лікаря, так і у вузькопрофільних спеціалістів.

Якщо розглядати окремі показники здоров'я населення України, можна побачити, що за рівнем смертності у світовому рейтингу у 2017 році Україна посіла 5 місце, за рівнем очікуваної тривалості життя – 150 місце. В нашій державі люди живуть на 10 років менше, ніж в європейських країнах, чоловіки доживають до 65 років, а жінки – до 74, натомість в Європі – відповідно до 74 і 81. Показники дитячої смертності теж удвічі вищі: в Україні – 7,77 на тисячу новонароджених, щодо європейських держав цей показник фіксується на рівні 3,7. За результатами досліджень Всесвітньої організації охорони здоров'я, відслідковується пряма залежність між видатками на охорону здоров'я на душу населення та середньою очікуваною тривалістю життя.

Ключовою проблемою низької ефективності системи охорони здоров'я в Україні до початку реалізації медичної реформи, було